

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Circenses.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

Rostriq; tridentibus, de quo in iis quæ circa Virgilianæ lectionis castigationem olim elucubravimus, plerique dubitant.

IMPERIUM. CAP. XVIII.

Imperium autem, aut summam rerum, speciosioresq; magistratus, aruspicina quoque per currum significavit. Nam Tarquinius cognomento Superbus cum adhuc Romæ regnaret, & Jovis Capitolini templum pene absolvisset, currum quendam fictilem Thuscis quibusdam ex Vejorum gente figendum locaverat, quem cum jam confectum figuli in fornacem intulissent, non ut reliqua fictilia humore expresso exiliior evasit, quam impositus esset: sed fermentati panis instar intumuit, eoque magnitudinis concepto robore duritiaq; increvit, ut vix sublato fornacis culmine, parietibusq; disjectis, educi potuerit. Consulti super hoc aruspices, responderunt, apud quos ejusmodi currus aservaretur, felicitatem & imperium iis portendi.

NUPTIÆ. CAP. XIX.

Ejusdem boni ominis causa, & aucupanda felicitatis affectatione institutum apud veteres erat, ut **N**ova nupta curru vecta traduceretur: quod Hesiodus, sive is Aristophanes Grammaticus fuit, Scuto Herculis ita describit:

*Τὸ μὲν γὰρ ἐκὼν ἔειπεν ἄνθρωπος ἦγον
τ' ἀνδρῶν γυναικῶν, πολλὰ δ' ἕμεναι ὀρέσσει.*

*Hi curru in vectam geniali virginem amanti
Induxere viro, passimq; Hymen Hymenæus Excitus cantu.*

Et ligneum sponsæ simulachrum Citheronis consilio fabrefactum, pro Asopi filia suppositum, & in curru constitutum ab Jove reperiatur: quo Junonem, quæ divortium fecerat, illuderet. Eo vero nuptiali curru tres tantum vectari solitos, Sponsam, quæ federet in medio, Sponsum & Parochum, Pausanias tradit. Parochum eum nimirum intelligens, quem nos hodie anuli maritalis Compatrem appellamus: *παρόχοι γὰρ ὡς ἀδελφαὶ ὡς ἀπομυχοί, καὶ οἱ συμπαρόχοι τῆ νύμφῃ ὄντι τὸ ζεύγος καὶ ὡς ἀνυχοί.*

TERRA. CAP. XX.

Quod vero Cybelem curru in vehi finxerunt, cum eadem & tellus sit, terræ ipsius libramentum in aere pendens indicare Lucretius putat:

*Hanc veteres Grajūm docti cecinere Poëta,
Sedibus in curru bijugos agitare Leones.*

Lib. 2.

Aëris in spatio magnam pendere docentes Tellurem.

Illud addam, ex iis quas rerum natura partes habet, uni illi veteres maternæ venerationis merito cognomen indidisse, quando ita hominum illa mater, ut cælum Deorum, habita est. Hæc nos nascen- *A Plinio lib. 7.* tes excipit, natos alit, semelq; editos suslinet semper, novissime complexa gremio, jam à reliqua natura abdicatos, tum maxime ut mater operiens. Quod si quis causam quæsierit, cur turrato capite con- *Tum quod* spicua sit, eam Lucretius rationem in hunc modum expressit lib. 2. *Kóβητα ἢ*

Muraliq; caput summum cinxere coronas, Quo nunc insignis per magnas prædita terras

Eximius munita locis, quod suslinet urbes, Horrificæ fertur divina matris imago.

In editis enim & excelsis locis urbes ponere antiquis mos erat, non tam alterius diluvii metu, qui *Cybeli Rheæ a montibus Cybelis di-* diu mortalium mentibus insedit, quam ut difficilius hostibus accessus foret. *da.*

BATTI NAVIGATIO. CAP. XXI.

Erat Delphis Batti effigies in curru, quem Cyrenenses dedicarunt, posteaquam is navibus in Li- byam trajecit. Auriga erat Cyrene: Libia vero capiti coronam imponebat. De Batto autem qui Thera in insula pulsus, Apollinis oraculo in Libyam profectus, Cyrenaicis rebus originem auspicatissime dederit, alio loco diximus copiosissime.

CIRCENSES. CAP. XXII.

Ludos Circenses per bigas & quadrigas, quæ tot numis signatæ sunt, significari, satis omnibus linnotuit, univèrsa Græcia cum Romanis eo spectaculorum genere per multa secula detentis.

Id autem honoris habitum aurigarum factionibus, ut in victoriarum eorum memoriam nudi ipsi & bigati, & quadrigati cuderentur: de quibus in vita Veri apud Julium Capitolinum legas, postulatium interdum à populo Praefiniorum aureorum modium propter Equum ex factione Praefina, cui Verus impotenter favit. Ubi cavendum ne, ut aliquot habent codices, Parsimanorum legas, aut quid hac locutione corruptius: sed veluti Capitolinus à Veneto, Venetianum fecit, ita Praefinianum à Praefino deduxit.

AURIGA COELESTIS QUIS. CAP. XXIII.

IN Cælo quoque Aurigæ species ostenditur, de quo ita Theon in commentariis Arati: *Fabularum scriptores, inquit, Aurigam eam, qui celo adscriptus est, imaginem esse dicunt Bellerophonis, vel Trachinæ, qui Calisthea filius fuit: solemnique huius rei sacra in Agris primum instituta, quod primus iunxit currum. Sunt tamen qui putent Myrtili, sunt qui Cillantæ, qui Pelopis auriga fuit, sunt qui Oenomai figuram esse contendunt. Atque ita Græcia demum est in unaquaque re contentiosa.*

DIVINA MAJESTAS. CAP. XXIV.

SEdenim cur nos mortalium fabulas æquo curiosus prosequamur, cum Deus Opt. Max. sua se conspicuum autoritate nobis exhibeat? cuius summa majestas, qualisque videri cœlicolis & quantalæ solet invenitur curru, non eo in quam Platonico, in quo *μὴ μὲν ἡγεμῶν ἐν ἀρχαῖς ζῶντος πρῶτος ἀγῶν ἀγῶνα πορεύεται*, sed de curru loquor quem Hetruscorum monumenta observanda nobis vetustate ostendere, quem ex Aramæorum arcanis profundissimæ doctrinæ vir Ægydius Viterbiensis, in circum ætate nostra primus induxit. Verum super hoc quædam altius repetenda sunt. Aramæi unum eundemque librum duas esse leges dixerunt: alteram scriptam, alteram à Deo Moyfi traditam: illam populis, hanc sapientibus: illam proverbii rerum humanarum, hanc lucis rerum divinarum formam gerentem, in illa historiam orbis conditi atque administrandi, in hac formulam adumbratæ atque ad effigiem expressæ divinitatis ostendi. Duo itidem Plato regna commemorat, Jovis & Saturni, regnumque Saturni regno Jovis tamquam feliciter anteponit: si quidem sub Jove, actio vitæ humana, sub Saturno vero contemplatio divinorum significatur. De quorum temporum felicitate Platoniam ita sententiam Maro mihi videtur expressisse, ut cum Platone currum agitet ad palmam. Ait enim:

Georg. lib. 2

Ante Jovem nulli subigebant arva coloni,
Nec signare quidem aut partiri limite campum
Fas erat: in medium querebant, ipsaque tellus
Omnia liberius nullo poscente ferebat.
Ille malum virus serpentibus addidit atris,
Predarique lupos iussit, pontumque moveri,
Mellaque decussit, foliis ignemque removit:
Et passim rivis currentia vina repressit,
Ut varias usus meditando extenderet artes
Paulatim, & sulcû frumenti quæreret herbam:
Et silicis venis abstrusum excuderet ignem:
Tunc alnos fluvii, &c.

Mox de Jove:

& quæ plurima de humanis fere omnibus negotiis subsequuntur. Hunc imitatus Naso utriusque regnum ita describit:

Meta. lib. 1.

Aurea prima sata est ætas, quæ vindicæ nullo,
Sponse sua, sine lege fidem, rectum colebat:
Pana, metusque, abeant, nec verba minantia fixo
Aëre ligantur, nec supplex turba timebat
Judicis omni sui, sed erant sine iudice tuti.

& quæ multa prosequitur.

Sed